

Зыкова Матрена Николаевна, учитель
 начальных классов МАОУ НПСОШ №2, г.Якутск;
 Теплоухова Ньургуяна Степановна, учитель
 начальных классов МАОУ НПСОШ №2, г.Якутск.

Литературнай – художественнай монтаж

Саха Өрөспүүбүлүкэтин Үтүөлээх учуутала, САССР оскуолаларын Үтүөлээх учуутала, «Учууталлар учууталлара», «Старшай учуутал», «Гражданскай килбиэн» бэлиэ хаһаайыннара, Аан дойдутаабы «Саха-Азия оҕолоро» фонда стипендиата Лидия Константиновна Избекова олобун, үлэтин туһунан бэйэтэ суруйбут хоһооннорунан Литературнай-художественнай монтаж.

1.Сахалы тыллаах,
 Сахалы тыыннаах,
 Сахалы санаалаах,
 Саха сизэрин- туомун,
 Итэҕэлин,
 Билиитин,
 Көрүүтүн ингэриммит,

ыччаты иитиигэ- үөрэтиигэ үгүс сыратын биэрбит күндү убаастыыр учууталбытыгар,
 наставникпытыгар Лидия Константиновна Избековаҕа аныбыт.

2. Мэнэ, Мэнэ – ытык сир
 Чэлгий, сайын, төлөһүй!
 Мэнэ, Мэнэ – үтүө дойду.
 Үүннэр үтүө ыччаты!

Манньык кэрэ дойдуга Мэнэ – Ханалас улууһугар Мэлдьэхси нэһилиэгэр **1941**
 сыллаахха **олунньу 26** күнүгэр Лидия Избекова күн сирин көрбүтэ.

Ырыа. Оҕо-оҕо эрдэхтэн
 Оонньоомохтоон халыабын.
 Эдэр-сэһэх эрдэхтэн
 Этэн – тыынан биэриэбин.
 Санарҕаахтыы сылдырбыт
 Сатаммата буолаарай,
 Оонньоуу -көрүлүү сылдырбыт
 Ордуктуура буоларай.(Алампа)

3. Улуу сэрии оҕотобун-
 Ол да буоллар хайыамый
 Ууну- хаары утахтанан,
 Онтон- мантан тардыһан
 Улаатахтаан испитим.

4. Улуу сэрии, Улуу сэрии!
 Үгүс элбэх оҕону
 Аналлаах айбыт аҕатын
 Анныгар баттаатабын.

5. “Абаа” диэн тылы эппэккэ,
Аба тапталын билбэккэ,
Айбыт киһибит манньк диэн
Анаарбакка улааттыбыт.

6. Үтүө, үчүгэй күннэ...
Үгүс курдук этибит...
Үс уол, түөрт кыыс
Үөрэ-көтө улааппыпыт.

7. Сэттэ оҕолоох ийэккэм,
Сэниэтин эһэ үлэлиирэ,
Силлиэттэн иннибэт ийэккэм.
Сэри ааһыар диэри кэтэспитэ.

Ырыа. 1941-45
Тыыннаахтар умнубат сыллара.
Ол этэ уот сэрии ынырык сыллара
Тыыннаахтар умнубат сыллара.
(П.Одорусов)

8. Үчүгэй санаалаах
Үтүөкэн дьоннордоох,
Үөрэххэ талаһар
Үгүс ыччаттаах-
Кэрэ кыыс Аммаба
Умнулубат уон сыл
Оскуолаба ааста,
Олох кэрэ кэмэ
Ону кытта ойдо.

Ырыа- Күлэн-оонньоон , айдаарсан
Сэмэлэһэн, хайбаһан,
Күүстээх дьаныар үөрэхтиин
Күрэхтэспит күннэрбит-
Умнулубат онус кылаас,
Таптыыр –нарын эдэр саас. (В.Гольдеров)

8. Ийэ сиргэ үлэлииргэ
Идэни ылбыт кыһам,
Иэйиилээх тылынан
Ис сүрэхтэн махтанабын.

1962-1964 сылларга Лидия Константиновна Бүлүүтээби педагогическай училищеба ситиһиилээхтик үөрэммитэ.

Ырыа: Бүлүүгэ үөрэммит
Ол кэрэ кэмнэрбит,
Сүрэхпэр мэлдьитин
Чугастар – истиннэр.
Кырылас кумахтаах

Бүлүүбүт биэрэгэр
Эдэр сааспыт сыллара
Көтөн-устан аастылар.

9. Чункуйары билбэт албастаах,
Чуораан, чугдаар сана аргыстаах,
Уһуйан үөрэтэр күрэхтээх

Учуутал уйаҕас дууһалаах.

10. 1964 сылтан Уус- Маайа оройуонугар учууталынан, онтон райкомолга оскуола салаатын сэбиэдиссэинэн үлэлээбитэ.

11. 1975-79 сылларга Майа орто оскуолатыгар учууталынан, завуһунан үлэлээбитэ. Бу кэмнэ Магаданнааҕы пединституту бүтэрбитэ.

12. 1979 сылтан Дьокуускай куорат 15-с оскуолатыгар төрөөбүт тылы нуучча кылаастарыгар үөрэтиигэ экспериментальной үлэтин саҕалаабыта.

13. 1981 сыллаахтан олоҕун бүтэһик күннэригэр дылы Дьокуускай куорат 2-с нүөмэрдээх оскуолатыгар **экспериментатор учуутал, завуч, музей салайааччытын** быһыытынан таһаарылаахтык үлэлээбитэ.

14. Ити сыллар устата

“Саха тылын нуучча тыллаах оскуолаларга, уһуйаан бөлөхтөрүгэр үөрэтии”, “Төрүт норуоттар култуураларын үөрэтиигэ” элбэх туһалаах программалары онорбута.

15. “Тыл баар- бараммат баай”, “Икки тылланыыга үлэ уопута”, “Оһуор-бичик оскуолата” уонна да атын элбэх методическай пособиелары таһааттарбыта.

16. “Саһарҕа”, “Кустук”, “Ньургуйун”, “Азбука” ааҕар- үөрэнэр кинигэлэри бэчээттэтэн төрөппүттэр, учууталлар, оҕолор кэрэхсэбиллэрин, махталларын ылбыта.

Ырыа: Бараммат-хороммот
Банаардаах -сырдыктаах
Баҕабын толорор
Бастыгныыр доҕорбор,
Эдэрдиир бэйэkkэм
Эрчимнээх сүрэхтэн
Эрэйи чэпчэтэр
Эбэрдэ ытабын.(А.Аччыгыя)

17. Ыччатын туһугар олоҕор,
Уйгуну элбэт,
Үлэбин үксэт,
Түмсүүгүн чинэт,
Идэбин диригэт,
Дьини өйдөө,
Билиигин кэнэт,
Дьобургутун ситэр,
Үтүөнү барытын ыччаккар биэр.

Лидия Константиновны Избекова тыллара, Егор Афанасьевич Андросов мелодията.

Иккис оскуола гимнэ.

Оҕо саастан умнуллубат

Иккис орто оскуола.

Анаан аанын арыйда

Ыччаттарын ынырда.

Иккис орто оскуола-

Үөрэх- билии кыһата,

Ыйар маяк буоллун

Ыччаттары ынырдын.

Сахам сирин киинигэр

Сайдар иккис оскуола,

Үгүс сылга ахтыллар

Учууталлар элбэхтэр.

Үөрэммит үгүс ыччат

Сүдү махтал биллэрэн,

Уһун сыллар тухары

Үөрэттэрэр ыччатын.